

Sammanfattning

I denna rapport redovisas en kartläggning och analys av utvecklingen på patientsäkerhetsområdet. Ansatsen var att utvecklingen kan beskrivas baserat på innehållet i vårdgivarnas patientsäkerhetsberättelser (PSB). Analysen visar att PSB, som de är skrivna idag, inte räcker för att erhålla en helhetsbild av utvecklingen inom området och begränsar därmed den bild som kan speglas. Rapporten beskriver också hur PSB används som ett instrument i patientsäkerhetsarbetet.

Rapporten kan stödja vårdgivarna i det fortsatta patientsäkerhetsarbetet eftersom den visar inom vilka "patientsäkerhetsområden" som systematiken kan utvecklas samt vilka moment i det systematiska patientsäkerhetsarbetet som kan utvecklas.

Rapportens huvudsakliga resultat är följande.

- För landstingen har utvecklingen 2014–2017 analyserats. Mål och strategier ändras i begränsad omfattning över åren. De målområden som flest landsting anger i PSB 2017 är infektioner (innefattar t.ex. vårdrelaterade infektioner) och tillgänglighet (innefattar t.ex. överbeläggningar och utlokaliseringar). Inget landsting har formulerat mål för områdena informationssäkerhet och kompetensförsörjning men det beskrivs aktiviteter inom områdena. Mål som anges för 2018 finns främst inom kommunikation och kompetensförsörjning.
- De flesta landsting beskriver ett patientsäkerhetsarbete inom samtliga områden som inkluderats i analysen och flest gör det för områdena patientsäkerhetskultur, omvårdnad, kommunikation, infektioner och läkemedel. De områden som beskrivs i minst utsträckning är diagnostik, kompetensförsörjning och områden med koppling till specifika medicinska specialiteter. Beskrivningar av främst informationssäkerhet men också diagnostik har ökat sedan 2014.
- Analysen av kommunerna utgörs av ett urval av 20 kommuners PSB. Kommunerna beskriver få mål och bara enstaka mål är mätbara. Alla kommuner beskriver arbete inom läkemedelsområdet och nästan alla inom områdena omvårdnad och patientsäkerhetskultur.
- Det är få landsting och kommuner som beskriver ett systematiskt patientsäkerhetsarbete från identifiering, via analys och åtgärder till uppföljning. Analys och resonemang om resultat och motivering av val av åtgärder saknas ofta. Vårdrelaterade infektioner, trycksår och antibiotikaförskrivning är de områden där flest landsting beskriver alla fyra moment. För kommunerna finns det totalt fyra exempel på beskrivning av alla fyra moment i något område.
- Mål och strategier utgår i liten utsträckning från en problembeskrivning eller uppnådda resultat. Det är en stor andel mål som inte är mätbara. Det finns ett behov av att utveckla mätetal och metoder för uppföljning av patientsäkerhetsarbetet.

- PSB ger inte en översikt över aktuella utmaningar inom patientsäkerhetsområdet. I intervjuer med landstingsföreträdare, patientföreträdare och andra intressenter beskrivs de största utmaningarna på patientsäkerhetsområdet finnas inom kompetensförsörjning, tillgänglighet och bristande samordning mellan vårdgivare.